

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: **Z. D.**
proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
 sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 4. 2024, ve věci starobního důchodu
takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 4. 2024, **se zrušuje** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předcházející řízení

1. Jádrem tohoto sporu je posuzování nároku žalobce jako důlního měřiče na tzv. hornický starobní důchod pro pracovní kategorii I.AA.
2. Žádostí ze dne 25. 6. 2018 žalobce požádal žalovanou o úpravu výše starobního důchodu, jelikož se domníval, že mu přísluší ve výši stanovené podle § 76a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalovaná mu započítala několik let práce důlního měřiče, kterou dle jeho mínění vykonával se stálým pracovištěm pod zemí hlubinných dolů [tzn. preferovaná pracovní kategorie ve smyslu § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 100/1998 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1992 ve spojení s položkou č. 3 přílohy č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb.]. Žalovaná mu ovšem většinu jeho pracovního života na

Shodu s prvopisem potvrzuje I.Ch.

pozici důlního měřiče započítala jako technickohospodářskému pracovníkovi, tj. jako ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech [pracovní kategorie dle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení ve spojení s položkou č. 5 přílohy č. 3 nařízení vlády č. 117/1988 Sb.]. O této žádosti žalovaná rozhodla dne 4. 12. 2018 jednak rozhodnutím č. II (zamítnutí žádosti pro nesplnění podmínek § 76a), jednak rozhodnutím č. I [žádost zamítla pro nesplnění podmínek § 56 odst. 1 písm. b) téhož zákona]. Žalobce proti oběma těmto rozhodnutím podal námitky, které žalovaná zamítla **prvním rozhodnutím ze dne 8. 3. 2019**.

3. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil žalobou, k níž Krajský soud v Ostravě rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil zpět s pokynem, že ve věci má dále ve smyslu judikatury Ústavního soudu zkoumat, zda žalobce v rozhodných letech skutečně (ne)vykonával práci důlního měřiče se stálým pracovištěm pod zemí (tzv. **první rozsudek ze dne 16. 10. 2019, č. j. 17 Ad 21/2019-48**). Tento rozsudek potvrdil Nejvyšší správní soud dne 10. 6. 2021, č. j. 6 Ads 235/2019-92. Nejvyšší správní soud korigoval jen dílčí závěry rozsudku 17 Ad 21/2019 ohledně intertemporálního působení rozhodných norem. Nejdůležitějším závěrem Nejvyššího správního soudu je, že přes pochybnosti krajského soudu o použitelnosti pracovních kategorií, jak byly vymezeny v zákoně o sociálním zabezpečení, resp. v nařízení č. 117/1988 Sb., ve znění do 31. 5. 1992, je třeba rozdělení těchto kategorií vztáhnout i na nynější případ. Přitom je ovšem třeba vycházet také z nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. III ÚS 1015/13, který právě u jiného důlního měřiče judikoval, že vždy je třeba zkoumat, zda zaměstnanec soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně vykonával zaměstnání na pracovištích v podzemí hlubinných dolů (což koresponduje se zněním § 15 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění do 31. 5. 1992). Pak je takového zaměstnance možné podřadit pod preferovanou pracovní kategorii I. AA i v případě, že ho tak jeho zaměstnavatel neevidoval, resp. jeho zaměstnání nespádalo pod taxativní výčet zaměstnání dle přílohy č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb.
4. V návaznosti na první rušící rozsudek 17 Ad 21/2019 žalovaná vydala v této věci **druhé rozhodnutí ze dne 9. 6. 2021**. Ještě před vydáním rozhodnutí žalovaná dle pokynů krajského soudu provedla dokazování stran skutečnosti, zda žalobce na pozici důlního měřiče soustavně a v průběhu konkrétních kalendářních měsíců převážně pracoval v podzemí hlubinných dolů [ve smyslu § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení]. K tomu mj. obeslala právního nástupce někdejšího zaměstnavatele žalobce (OKD, a. s.), dále u Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje zjišťovala dosaženou míru expozice žalobce fibrogennímu prachu, a také provedla důkaz kartou záznamu zdravotní prevence žalobce. Ovšem z provedených důkazů nezjistila, že by žalobce v průběhu konkrétních kalendářních měsíců vykonával práci důlního měřiče se stálým pracovištěm v podzemí hlubinného dolu. V návaznosti na to druhým rozhodnutím v této věci žalovaná opět zamítla námitky proti prvostupňovým rozhodnutím č. I a č. II. Dle zjištění žalované žalobce mj. získal celkem 1 894 dnů doby zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí, což po přepočtu činí pouze 1 137 směn. Tzn. žalobce nedosáhl na podmínku 3 300 směn odpracovaných v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí [§ 1 písm. b) nařízení vlády 363/2009 Sb.]. Žalobce nedosáhl ani nejvyšší přípustné expozice v jeho zaměstnání a nejednalo se ani o hornictví v uranových dolech.
5. I proti tomuto druhému rozhodnutí žalované se žalobce bránil žalobou, o které zdejší soud rozhodl **druhým rozsudkem ze dne 5. 1. 2023, č. j. 17 Ad 27/2021-64**, kterým toto druhé rozhodnutí žalované zrušil. Dospěl k závěru, že žalovaná stále nedostála požadavkům nálezu

Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13. Krajský soud s ohledem na sdělení Krajské hygienické stanice uzavřel, že další dokazování směrem k vypočtení převáznosti výkonu práce v podzemí hlubinného dolu za pomoci dosažené expozice by s ohledem na chybějící vstupní data nemohlo prokázat, zda žalobce převážně pracoval pod zemí nebo nikoliv, a že po žalované další dokazování v tomto směru nelze vyžadovat. Žalovaná však nevěnovala dostatečnou pozornost prvnímu zrušovacímu důvodu v rozsudku 17 Ad 21/2019, kterým je správnost dobové evidence žalobce ve sporných obdobích, když vyšla ze obecného a současně rozporuplného sdělení společnosti OKD a z něj dovodila důkazní nouzi žalobce, současně neakceptovala důkazní návrh svědeckou výpovědí, popř. znaleckým posudkem. Kasační stížnost žalované proti tomuto druhému zrušujícímu rozsudku Nejvyšší správní soud **odmítl dne 27. 9. 2023, č. j. 4 Ads 38/2023-57** pro nepřijatelnost. Současně uvedl, že krajský soud žalované zcela oprávněně vytkl pominutí možnosti zjišťovat podstatné okolnosti také formou svědeckých výpovědí či znaleckého posudku. Ke kasační námitce žalované, že je bezúčelné provádět dokazování znaleckým posudkem či svědeckou výpovědí k prokázání toho, zda žalobce splňoval podmínky pro zařazení do I.A pracovní kategorie, když je toto zcela zjevné z ELDZ (evidenční list důchodového zabezpečení) a tvrdí to i on sám, Nejvyšší správní soud uvedl, že na základě nálezů Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1015/13 je třeba zabývat se tím, zda zaměstnání žalobce zařazené do pracovní kategorie I. A nebylo ve skutečnosti zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech s preferovanou kategorií I. AA (odstavec 24). Při zařazování pracovníků do pracovních kategorií je nutno vycházet nikoliv z formálního označení a zařazení pozice v rezortním seznamu, ale ze skutečné povahy práce (odstavec 25). Dále uvedl, že to, že navržený svědek měl totéž povolání důlního měřiče jako žalobce, nijak nebrání tomu, aby mohli podat relevantní výpověď ke způsobu výkonu jejich práce (její soustavnosti a převážného výkonu na pracovištích v podzemí hlubinných dolů v průběhu kalendářního měsíce).

6. V návaznosti na **druhý rušící rozsudek 17 Ad 27/2021** žalovaná vydala v této věci **třetí rozhodnutí ze dne 22. 4. 2024** (nyní napadené rozhodnutí). Ještě před vydáním rozhodnutí žalovaná nejprve oslovila společnost DIAMO s. p., s žádostí o sdělení, na základě čeho bylo stanoveno zařazení žalobce do I.A pracovní kategorie a zda byla správnost takového zařazení později přezkoumána, na což DIAMO s. p. odpověděla, že tomu tak bylo na základě pořadového čísla v rezortním seznamu. K tomu se vyjádřila i OKD a.s., podle které pracovní pozice důlního měřiče neodpovídá zaměstnání na pozici se stálým pracovištěm pod zemí hlubinného dolu. Vzhledem k popisu práce je z podstaty věci vyloučeno zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí hlubinného dolu, když důlní měřič je odpovědný mj. za vedení mapové dokumentace a důlní a geologické dokumentace, což lze činit pouze v kanceláři na povrchu, přičemž četnost povinného fárání pro důlní měřiče činila 40 %, resp. 30 %.
7. Žalovaná provedla výslech celkem osmi navržených svědků. Ti podle žalované udávali různá procenta práce v podzemí, a proto na jejich základě žalovaná nezařadila zaměstnání žalobce do pracovní kategorie I. AA. Žalovaná nepřistoupila k zadání znaleckého posudku, protože znalec by podle ní dospěl ke stejnému závěru, jako uvedly společnosti DIAMO a OKD. Žalovaná proto žalobci uznala celkem 1894 dnů (5 roků a 69 dnů) doby zaměstnání v kategorii I. AA a 4 624 dnů (12 roků a 244 dnů) doby zaměstnání v kategorii I. A. Uvedené vedlo žalovanou k opakovanému závěru o nedůvodnosti žádosti žalobce o zvýšení starobního důchodu. Důchodový věk žalobce činí 58 let, kterého žalobce dosáhl 8. 2. 2010. Žalobcův důchodový věk nečiní 55 let a 6 měsíců, jak se žalobce domáhá podle nařízení vlády č. 363/2009 Sb., neboť žalobce nedosáhl odpracovaných 3 300 směn v hornictví se stálým

pracovištěm pod zemí, když odpracoval pouze 1 894 dnů zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí, což odpovídá odpracovanému 1 137 směn (1894 x 0,6). Žalobci nebylo možno započíst jako dobu pojištění dobu, po kterou byl veden v evidenci uchazeče o zaměstnání u Úřadu práce (doba od 8. 2. 2010 do 28. 2. 2017), neboť pro účely stanovení procentní výměry důchodu se k náhradním dobám pojištění získanými po vzniku nároku na starobní důchod nepřihlíží.

8. Proti tomuto třetímu rozhodnutí podal žalobce nyní žalobu.

Stanovisko žalobce v tomto soudním řízení

9. Žalobce v žalobě tvrdí, že se žalovaná nevypořádala s jeho námitkami stran zařazení výkonu zaměstnání „důlního měřiče“ do pracovní kategorie dle dřívějších předpisů a nerespektovala stanoviska Nejvyššího správního soudu opakovaně a dlouhodobě zastávané k této otázce.
10. Žalobce osvědčil, že v době od 1. 10. 1973 do 31. 12. 1992 vykonával své zaměstnání soustavně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů. Vedle toho také žalovaná nezohlednila jeho směny jakožto důlního záchranáře (138 směn v akci a 155 směn v pohotovosti). Dále uvedl, že mu nelze klást k tíži to, že právní nástupci jeho bývalých zaměstnavatelů nedisponují pracovními výkazy, které by osvědčily jím tvrzené skutečnosti. Dále argumentoval tím, že v resortním seznamu je jako technickohospodářský pracovník (kategorie I. A) uveden toliko „vedoucí důlní měřič“, jehož práci nikdy nevykonával. OSSZ přistupuje k žádostem nedůvodně rozdílně.
11. Žalobce od ledna 1979 do září 1992 vykázal celkem 3 250 fارانých směn. Prostým matematickým výpočtem (dělením 165 měsíce) lze zjistit, že žalobce vykázal 19,7 směn měsíčně, tedy na pracovišti hlubinného dolu v podzemí vykonával zaměstnání soustavně. Poukázal na údaj na výplatním lístku za měsíc září 1992, kde je uvedeno pro účely sledování dosažení nejvyšší přípustné expozice 1 096 odpracovaných směn, a tedy prokazatelně odpracoval dalších 1894 dnů v pracovišti I. AA.
12. Nesouhlasil s důvodem nevypracování znaleckého posudku, který naopak mohl dojít ke stejným závěrům, jako znalec JUDr. Ing. R. M., CSc. Nesouhlasil ani s posouzením svědeckých výpovědí. Rozdílné hodnoty procent doby práce v podzemí dolu byly zanedbatelné, odůvodnitelné též značným odstupem času. Žalobce zdůraznil, že navrhl jako důkaz seznam osob, pobírajících tzv. hornický důchod, s tím, že mají být vyslechnuti, zda jej skutečně pobírají a zda odcházeli do důchodu ve věku 55 let a 6 měsíců. To však žalovaný odmítla s poukazem na vlastní evidenci.
13. Žalobce uvedl, že žalovaná vůči němu postupuje diskriminačně.
14. Žalobce v replice mj. vysvětloval, proč byl výkon zaměstnání důlního měřiče a figuranta co do doby, po kterou pracovali pod zemí, srovnatelný. Doplnil, že za diskriminaci považuje, že hornické důchody byly přiděleny i lidem, kteří nikdy v dole nebyli, jako jsou sportovci, fotbalisté Baníku a ostatních sportovních klubů OKR. K výslechu svědků uvedl, že se jich nikdo neptal, v kolika letech odcházeli do důchodu a nebylo to uvedeno v protokole, i když se na to dotazoval sám žalobce. Ing. Š. a Ing. K. byli vedoucí důlní měřiči a měli nižší procento povinných důlních směn. Zdůraznil, že odpracoval 25 let v dole, ze kterého byl vyřazen pro trvalé následky pracovního úrazu a výše jeho důchodu nedosahuje ani na celostátní průměr.
15. U jednání na svém stanovisku setrval.

Stanovisko žalované:

16. K žalobě podala obsáhlé vyjádření žalovaná.
17. Žalovaná k námitce, že žalobce osvědčil své zařazení do zaměstnání, které bylo vykonáváno soustavně, nikoliv pouze převážně, na pracovištích v podzemí hlubinných dolů, uvedla, že nikdy netvrdila, že by žalobce nevykonával zaměstnání v hlubinných dolech či, že by vykonával povrchovou profesi. Zaměstnání I. A pracovní kategorie je zkratka správního orgánu pro ostatní zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví vykonávaná v podzemí hlubinných dolů. Jedná se o zaměstnání vykonávaná soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích hlubinných dolů. Skutečnost, že žalobce toto zaměstnání ve sporném období vykonával, není třeba nějak prokazovat, protože je to přímo uvedeno na ELDZ. Žalobci proto vznikl nárok na snížení důchodového věku na 58 let. Obecný důchodový věk muže stejného data narození přitom činí 62 let a 10 měsíců. Žalobce chtěl vyjádřit, že vykonával zaměstnání v první pracovní kategorii v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, označované jako I.AA pracovní kategorie. To se mu však prokázat nepodařilo a žalovaná to nezjistila ani dalším provedeným dokazováním. Že se v případě žalobce nejednalo o výkon zaměstnání v I.AA pracovní kategorii vyplývá ze stanovisek OKD a.s., z vyjádření s. p. Diamo, z příslušného rezortního seznamu, z popisu pracovní funkce žalobce, z vyjádření svědků a přímo i ze Sbírky zákonů, konkrétně z přílohy k nařízení vlády číslo 74/1982 Sb. a přílohy číslo 2 nařízení vlády číslo 117/1988 Sb., v nichž není profese „důlní měřič“ uvedena. Žalovaná prováděla dokazování, zda žalobce splňuje podmínky pro zařazení do I.AA pracovní kategorie podle výkladu Ústavního soudu a v souladu s názorem Nejvyššího správního soudu, podle něhož měla provést šetření, zda lze na žalobce vykonávanou práci nahlížet tak, že se jednalo o soustavný a v průběhu kalendářního měsíce převážně výkon práce se stálým pracovištěm v podzemí hlubinných dolů. Rozhodný je přitom skutečný charakter výkonu práce pod zemí a jeho časový rozsah. I toto dokazování bylo neúspěšné, neboť žalované se nepodařilo od zaměstnavatele získat konkrétní doklady o odfáraných směnách, které by prokazovaly soustavně a v kalendářním měsíci převážně odfárané směny na pracovišti hlubinných dolů, respektive na základě nichž by mohla odlišit, zda se v případě žalobce jednalo o důlního měřiče v režimu I.AA pracovní kategorie či důlního měřiče v režimu I.A pracovní kategorie, jak je vykládá Ústavní soud, a v kterých konkrétních kalendářních měsících to bylo. Skutečnost, že důlní měřiči nefarali soustavně každý den v kalendářním měsíci, popřípadě v pracovní dny v měsíci, je tak evidentní ze stanoviska OKD, a.s., a z vyjádření svědků, jednak z toho, že žalobce ani po více než 17 letech práce v hlubinném dole v preferované pracovní kategorii nedosáhl nejvyšší přípustné expozice.
18. Jestliže bývalý zaměstnavatel nedisponuje pracovními výkazy, neznamená to, že by žalovaná měla neprokázané období automaticky hodnotit ve vyšší pracovní kategorii na základě pouhého sdělení žalobcem; k tomu žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. února 2015, č. j. 6 Ads 70/2014-13. Vyjádření žalobce, že nepodepsání ELDZ by mělo za následek perzekuci jeho osoby je podle žalované pouhou spekulací.
19. K námitce, že žalobce nikdy nevykonával funkci vedoucího důlního měřiče, kterou zná rezortní seznam, žalovaná poukázala na vývoj právní úpravy. Konkrétně na to, že do 1. 7. 1982, kdy nabyla účinnosti novela zákona č. 121/1975 Sb., provedená zákonem č. 73/1982 Sb., nebylo zapotřebí rozlišovat zaměstnání hornictví se stálým pracovištěm pod zemí hlubinných dolů a ostatní zaměstnání hornictví vykonávaná pod zemí hlubinných dolů, neboť pro všechny pracovníky hlubinných dolů platila pro získání nároku na starobní důchod v 55 letech věku stejná podmínka, a to získání alespoň 20 let zaměstnání v prvním

pracovní kategorii. Od uvedené novely došlo k rozdělení původního zaměstnání v první pracovní kategorii v hornictví pod zemí hlubinných dolů na 2 skupiny, a to na zaměstnání hornictví se stálým pracovištěm pod zemí hlubinných dolů [§ 12 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 121/1975 Sb., ve znění účinném do 30. 9. 1988 – ve správní praxi označované jako I.AA pracovní kategorie], a ostatní zaměstnání [§ 12 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona č. 121/1975 Sb., ve znění účinném do 30. 9. 1988, ve správní praxi označované jako I.A pracovní kategorie]. Zaměstnanci vykonávající zaměstnání I.AA pracovní kategorie byli oproti pracovníkům vykonávajícím ostatní zaměstnání pod zemí v hlubinných dolech ve svých důchodových nárocích zvýhodněni, neboť ke snížení důchodového věku na 55 let jim postačilo toliko získání 15 let (popřípadě 10 let) preferovaného zaměstnání v hornictví namísto původních 20 let. Pro rozlišení v praxi bylo vydáno nařízení vlády číslo 74/1982 Sb., které bylo účinné do 30. 9. 1988, obsahující v příloze (část I) taxativní seznam zaměstnání hornictví se stálým pracovištěm pod zemí hlubinných dolů.

20. Od 1. 10. 1988, kdy nabyt účinnosti nový zákon o sociálním zabezpečení, se podle § 14 odst. 2 tohoto zákona zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech nadále (nedošlo k žádné změně) rozdělovala na zaměstnání hornictví se stálým pracovištěm pod zemí hlubinných dolů [§ 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, ve správní praxi označované jako I.AA pracovní kategorie], a ostatní zaměstnání hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech [§ 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení, ve správní praxi označované jako I.A pracovní kategorie]. Od 1. 10. 1988 nabylo též účinnosti nové nařízení vlády č. 114/1988 Sb., obsahující výčet zaměstnání spadající do tzv. I.AA pracovní kategorie. Dnem 1. 10. 1988 nabyt účinnosti i rezortní výnos FMPE č. 5/1988, doplňující rezortní výnos FMPE č. 6/1978. Podle rezortního seznamu je v části 01 (věková hranice pro vznik nároku na důchod 55 let) uvedena profese „důlní měřič“, označená číselným znakem 01-33-01 s popisem pracovní činnosti „veškeré měřičské práce v podzemí hlubinných dolů“, a je zařazena do podskupiny „zaměstnání podle § 15 odst. 4 písm. a) a c) vykonávaná soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích, kde ostatní pracovníci vykonávají zaměstnání zařazená do I. pracovní kategorie“. Podle rezortního seznamu zaměstnání důlního měřiče není zaměstnáním I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech. Podle žalované se nejedná o chybu, ale zcela zjevný záměr.
21. Žalovaná poukázala na to, že jestliže se zákonodárce v roce 1982 rozhodl, že určitá skupina zaměstnanců, kteří vykonávají profese, jejichž povaha vyžaduje trvalý pohyb na pracovištích v podzemí, musí pro nárok na snížení důchodového věku na 55 let získat jen 15 let zaměstnání hornictví, zatímco u ostatních důlních pracovníků vykonávajících práci v hlubinných dolech, kteří na těchto pracovištích tráví o něco méně času, zákonodárce nadále ponechal (tj. jejich právní postavení se nikterak nezhoršilo) jako podmínku pro snížení důchodového věku na 55 let nadále 20 let výkonu taková zaměstnání, pak na tom žalovaná není oprávněna nic měnit. Rozdílné zařazení obou profesí tudíž není projevem bezdůvodné diskriminace, ale projevem toho, že důlní měřiči neměli stala pracovištěm pod zemí jako horníci – dělníci (mimo jiné figuranti). Projevem bezdůvodné diskriminace jiných pojištěnců by naopak bylo podle názoru žalované, pokud by v případě žalobce nesměl být jako podpůrný důkaz použit rezortní seznam, zatímco u jiných pojištěnců v případě sporného zařazení do pracovních kategorií Nejvyšší správní soud a Ústavní soud na rezortní seznamy a předpisy o zařazování do pracovních kategorií odkazují jako na jedno z rozhodujících hledisek (k tomu žalovaná odkázala, například na věc projednávanou u Nejvyššího

správního soudu č. j. 5 Ads 259/2016-18 a navazující rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2018, sp. zn. III. US 433/2018).

22. Žalovaná zdůraznila, že žalobce pobírá starobní důchod s nárokem na snížení důchodového věku na 58 let, tj. jedná se o snížený "hornický" důchodový věk. Důvodem, proč nepobírá starobní důchod s nárokem na snížení důchodového věku dříve, je to, že žalobce neodpracoval 20 let zaměstnání v I.A pracovní kategorii či neodpracoval alespoň 3300 směr v profesi "horník- dělník".
23. Podle žalované se žalobce nemůže domáhat snížení důchodového věku z důvodu odpracování směn jako důlní záchranář či v pohotovosti, neboť to žádné ustanovení neumožňuje.
24. K rozdílnému přístupu OSSZ při posuzování žádostí se žalovaná vyjádřit nemůže, neboť není zřejmé, jaké konkrétní případy má žalobce na mysli.
25. Žalobce v žalobě uvádí, že společně s figurantem vykonávali na témže místě a v témže časovém úseku prakticky stejnou práci, což však není pravdou, neboť z výsledku svědků, vyjádření žalobce v průběhu sporu a z popisu pracovních funkcí vyplývá, že figuranti fáráli do dolu pravidelně, zatímco důlní měřič zpracovával výsledky měření na povrchu a některé dny nefáral vůbec. V kanceláři na povrchu pak údaje do důlní měřické dokumentace zapisoval důlní měřič, nikoliv figurant, který v té době vykonával i jiné pomocné práce pod zemí. Uvedené vyplývá i ze sdělení OKD a.s., a též ze znaleckého posudku, ze dne 11. 8. 2011, vypracovaného prof. JUDr. Ing. R. M., CSc., znalcem v oboru těžba uhlí, těžba ropy, těžba nerostných surovin a bezpečnost práce v hornictví, kterého se žalobce dovolává. Z něj totiž vyplynul jednoznačný závěr, že činnost důlního měřiče byla činností technicko-hospodářského pracovníka hlubinného dolu a nelze ji zaměňovat ani ztotožňovat s figurantem, který pracuje v dělnické profesi a nemusí mít pro výkon své práce žádnou kvalifikaci.
26. Výplatní pásek za měsíc září 1992 obsahuje údaj 1096 směn THP – I.AA, 2123 směn THP – I.A, dosažená expozice dosud: 56 %. Výplatní pásek neproказuje období, ve kterém bylo 1096 směn odpracováno, a zejména že by se jednalo o směny nad rámec již zhodnocených 1894 směn, zařazených v I.AA pracovní kategorii. Výplatní lístek ani neproказuje konkrétní časový rozsah doby strávené v podzemí v jednotlivých kalendářních měsících. Žalovaná zdůraznila, že z dosavadní judikatury správních soudů vyplývá nutnost prokázat vždy v každém jednotlivém případě, zda se jedná o zaměstnání I.A pracovní kategorie nebo I.AA pracovní kategorie, ve znění výkladu Ústavního soudu. Nelze přitom vycházet z výpočtu předestřeným žalobcem, neboť z něj nelze seznat, zda se jedná o soustavný a v průběhu kalendářního měsíce převážný výkon prací zařazení do kategorie I.AA.
27. Není pravdou, že by žalovaná nerespektovala pokyn krajského soudu na vypracování znaleckého posudku, protože krajský soud žalované takový jednoznačný pokyn nedal. Z nového vyjádření OKD, a.s. a z dalších důkazů žalovaná učinila závěr o nadbytečnosti znaleckého zkoumání žalobce, který by podle jejího názoru pro žalobce nepřinesl nic pozitivního, stejně jako nepřinesl nic pozitivního znalecký posudek znalce prof. JUDr. Ing. R. M., CSc.
28. K námitce žalobce, že jeho spolupracovníci prokazatelně probírají "hornický důchod", žalovaná uvedla, že za tento „hornický důchod“ žalobce pravděpodobně považuje starobní důchod od dosažení věku 55 let a šesti měsíců podle nařízení vlády č. 363/2009 Sb. Žalobce neuvedl, kde získal vědomost o tom, že jeho spolupracovníci pobírají tento důchod.

Žalovaná poukázala na šetření, které provedla, podle kterého tento „hornický důchod“ pobírají toliko osoby v profesi horníka dělníka, a nikoliv důlního měřiče.

29. Žalovaná v duplice opětovně zdůraznila, že zákonodárce vytvořil dvě samostatné kategorie I.A a I. AA, a ona je v praxi nesmí slučovat. Dále setrvala na svém stanovisku.
30. U jednání na svém stanovisku setrvala.

Zjištění ze správního spisu

31. Ze správního spisu soud zjistil mj., že jsou v něm založeny následující pracovní smlouvy žalobce a dodatek k pracovní smlouvě:
- a. Pracovní smlouva z 4. 1. 1979, s uvedeným druhem práce „důlní pracovník“ a místem výkonu práce „OKR Důl ČSM konc. podnik Stonava“, ve znění její změny z 5. 1. 1979, se stejným druhem práce „důlní pracovník“,
 - b. pracovní smlouva z 2. 1. 1984, s uvedeným druhem práce „pomocník důlního měřiče“ a místem výkonu práce „všechny závody OKR Dolu Staříč, k. p.“;
 - c. dodatek ke smlouvě z 2. 1. 1984 ze dne 1. 2. 1984, měnící druh práce na „samostatného důlního měřiče“.
32. Dále je ve spise založen popis pracovní funkce samostatný důlní měřič v oddělení důlní měřičství u Dolu ČSM Stonava a popis pracovní funkce samostatný důlní měřič pro OKR Důl Staříč.
33. Dále soud zjistil ve spise přítomnost evidenčních listů důchodového zabezpečení. Za roky 1973-1978, dle kterého pracoval žalobce jako horník a odpracoval v kategorii I.AA 1864 dnů a v kategorii I.A 53 dnů. Za roky 1979-1992, dle kterých pracoval žalobce jako důlní měřič s uvedeným zařazením do pracovní kategorie I.A. Soud ve spise také zjistil, že OKD dne 14. 8. 2018 sdělilo žalované, že žalobce byl ke dni 31. 12. 1992 zařazen do kategorie I.A.
34. Žalovaná po prvním rozsudku krajského soudu v této věci doplnila dokazování. Za tím účelem žalovaná dne 2. 3. 2021 vyzvala Krajskou hygienickou stanici Moravskoslezského kraje, aby jí sdělila výši maximální přípustné expozice fibrogenního prachu na pracovišti v podzemí hlubinného dolu v období od 1. 10. 1973 do konce září 1992, příp. k sdělení jakýchkoli dalších skutečností, které by mohly přispět k osvětlení věci. V reakci na tuto výzvu Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje přípisem ze dne 16. 3. 2021 sdělila, že maximální přípustná expozice je vždy 100 %. Požadavek žalované na přepočet expozice 56 % NPE na počet hodin v rámci jedné směny nemohla realizovat, jelikož „nápočet NPE“ se postupně vyvíjel a měnil. Krajská hygienická stanice přitom nemá přístup k této dokumentaci. Dále odkázala, že počet směn v riziku fibrogenního prachu lze zjistit v kartě zdravotní prevence nebo v kartě prašné expozice, které by měly být uloženy u OKD, resp. v archivu DIAMO, s. p.
35. V návaznosti na to žalovaná dne 17. 3. 2021 vyzvala DIAMO, jakožto nástupce bývalého zaměstnavatele žalobce, ke sdělení, zda žalobce, který dle evidenčních listů důchodového pojištění pracoval od 4. 1. 1979 do 31. 12. 1983 v tehdejší OKR, Důl ČSM, Stonava, a od 2. 1. 1984 do 31. 12. 1992 v tehdejší OKR, Důl Staříč, jako důlní měřič, v průběhu každého jednotlivého kalendářního měsíce vykonával svou práci převážně na pracovišti v podzemí hlubinného dolu. Dodala, že tato skutečnost by měla být seznatelná z interních listin zaměstnavatele, dokládajících evidenci odpracované doby a vykonané práce v jednotlivých kalendářních měsících. Na tuto výzvu odpověděla společnost OKD přípisem ze dne 30. 3. 2021, že u žalobce nedohledala podklady prokazující výkon práce na povrchu

či v podzemí, a to zejména z toho důvodu, že pozice důlního měřiče, na které v období let 1979 až 1992 pracoval, nebyla zaměstnáním se stálým pracovištěm v podzemí hlubinných dolů; odkázala na právní úpravu před rokem 1993 s tím, že v taxativním výčtu obsaženém v nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, ve znění platném do 31. 5. 1992, pozice důlního měřiče chybí. OKD přitom udržuje kontinuitu nastavených pravidel – stále vychází z vymezení pozice v příloze č. 2 nařízení č. 117/1988 Sb., kde pozice důlního měřiče nebyla vykazována jako práce na stálém pracovišti v podzemí hlubinného dolu ani po 1. 1. 1993.

36. V návaznosti na to žalovaná zaslala 6. 4. 2021 a 4. 5. 2021 dvěma odštěpným závodům DIAMO doplnění žádosti o sdělení rozhodných skutečností, a to kopie karty zdravotní prevence a/nebo karty prašné expozice žalobce. Dne 4. 5. 2021 o totéž požádala OKD. DIAMO, odštěpný závod Darkov zaslal žalované kopii záznamu zdravotní prevence žalobce, z níž plyne, že žalobce dosáhl expozice NPE = 58,6 % (pozn. *krajského soudu*: na jiném následujícím listu téhož záznamu je uvedeno NPE = 56,72 %).
37. Dne 3. 6. 2021 OKD odkázalo žalovanou na originál karty prašné expozice žalobce u DIAMO, Staříč. Dále OKD uvedlo, že fارانé směny uvedené na protiprašné kartě nelze započítat v kategorii I. AA, a to zejména z důvodu, že pozice důlního měřiče, na níž žalobce pracoval, nebyla zaměstnáním na pozici stálého pracoviště v podzemí hlubinného dolu (nebyla zahrnuta v taxativním výčtu přílohy č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb.). Pozice důlního měřiče takhle nebyla vykazována ani po 1. 1. 1993.
38. Žalovaná po druhém zrušujícím rozsudku doplnila mimo jiné výsledky žalobcem navržených svědků. Konkrétně vyslechla tyto svědky:
39. Pana R. P., který uvedl, že pracoval na Dole Staříč nejprve jako důlní zaměstnanec a od roku 1985 jako důlní měřič. Uvedl, že jeho každodenní činností bylo obejít úseky, příprava dobývání, rozdělení práce figurantů, příprava. V podzemí vyměřování směru ražeb tunelů, zakreslování úrazů na dole, zaměřování profilů chodeb. Na povrchu provedení výpočtu zanesením tras do map. Dále kontrola fارانí dle pokynu nadřazeného. Na otázku, jak dlouhý úsek pracovní doby pravidelně strávil v podzemí odpověděl, že více než 50 % pracovní doby.
40. Dále byl vyslechnut pan K. K. Ten uvedl, že vykonával zaměstnání důlního měřiče od roku 1967 do roku 1970 na Dole Staříč, následně na Dole Karviná, od 1. 7. 1985 na Dole Staříč až do odchodu do důchodu. Na otázku, co bylo obsahem pravidelné každodenní činnosti, odpověděl, že v podzemí vedení důlních děl podle projektu, vytyčení tras důlních chodeb, kontrolní měření. Na povrchu výpočty, zákresy do map. Na otázku, jak dlouhý úsek pracovní doby pravidelně strávil v podzemí, odpověděl 50-60 % pracovní směny.
41. Dále byl vyslechnut pan I. M. Ten uvedl, že vykonával zaměstnání figuranta na Dole Staříč v letech 1986-2017. Na otázku, co bylo obsahem jeho pravidelné každodenní činnosti, odpověděl, že figurant pro důlního měřiče (asi 3 roky), profilový figurant, geologické profily rubání, hotovosti – dokumentace mimořádných událostí v podzemí. Na povrchu tak zakreslování do map, zpracování výkazů měření. Na otázku, jak dlouhý úsek pracovní době se pravidelně trávil podzemí, uvedl, že téměř denně celá směna podzemí.
42. Svědek Ing. K. K. uvedl, že pracoval jako důlní měřič, práci začal vykonávat konkrétně někdy v rozmezí 1977-1978 na dole ČSM. Na otázku, co bylo obsahem pravidelné každodenní činnosti důlního měřiče, svědek uvedl, že důlní měřič musí vést důlní díla, zaměřovat, vyhodnocovat, převést do map. Mimo vlastního měření a činnosti s tím spojených patřilo do náplně práce důlního měřiče odebírat kvality důlních děl. Tzv. měsíčně

odbírky, tedy sledování počtu vyražených důlních metrů a množství vytěžené horniny. Na otázku, kolik pracovní doby pravidelně trávil v podzemí, svědek uvedl, že v podzemí pracoval téměř každý den, mohli to být za 3-4 dny v měsíci, kdy nefáral vůbec. Uvedl, že pracoval s žalobcem.

43. Svědek Č. M. uvedl, že vykonával jak zaměstnání důlního měřiče, tak figuranta. Celou svou pracovní kariéru pracoval na dole ČSM, spolu s panem B. v letech 1979-1983. Na otázku, co bylo obsahem pravidelné každodenní činnosti důlního měřiče a figuranta uvedl, že nejprve zastával pozici figuranta a v uvedeném období již funkci důlního měřiče. Každý důlní měřič měl přiděleno několik pracovišť, kde měření prováděl. Po provedeném měření, po vyfárání, provedl výpočet a zanesl zjištěné údaje do map. Administrativní práce s měřením spojené nemusely být provedeny ještě téhož dne, ale nejpozději druhý pracovní den. Realizoval kontrolní bezpečnostní činnosti v dole, a to cca 2× měsíčně. Na otázku, kolik pracovní doby pravidelně trávil v podzemí, svědek uvedl, že práci v dole nevykonával denně, pracoval podle potřeb zaměstnavatele. Více jak polovinu směn vykonával v dole. Po provedeném měření, po vyfárání, musel provést výpočet a zanesení zjištěných údajů do map.
44. Svědek Ing. J. Š. uvedl, že od roku 1974 pracoval na pozici důlního měřiče, a to na dole ČSM. Na otázku, co bylo obsahem pravidelné každodenní činnosti důlního měřiče, uvedl, že obsahem pracovní náplně bylo provádění měření v dole a následné vyhodnocování zjištěných výsledků. Také zjišťoval doplňování mapové dokumentace. Na otázku, kolik pracovní doby pravidelně trávil v podzemí, uvedl, že v podzemí pracoval téměř každý den, mohlo být asi 4-5 v měsíci, kdy nefáral vůbec. S žalobcem byli kolegové po dobu působení na dole ČSM.
45. Dále byl vyslechnut svědek Ing. J. R. Ten uvedl, že profesi důlního měřiče ani figuranta nikdy nevykonával. Uvedl, že pracoval v důlních profesích pouze jako elektro ministra. Nikdy nepracoval na důlních závodech ČSM, Stonava a Staříč.
46. Soud u jednání ze správního spisu zopakoval popis práce samostatného důlního měřiče a protokoly o výsledku svědků.

Posouzení věci krajským soudem

47. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas, přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
48. Žalovaná podle názoru krajského soudu shromáždila dostatek podkladů k tomu, aby zjistila, jaký konkrétní výkon práce obsahovala pozice důlního měřiče a samostatného důlního měřiče, kterou žalobce nesporně v období let 1979-1992 zastával. To lze zjistit z popisu pracovní funkce samostatného důlního měřiče, která koresponduje s tím, co uvedli svědci. Jejich výpovědi sice nejsou zcela totožné ohledně údaje o době strávené v podzemí, nicméně rozptýl není tak velký, aby nebyl vysvětlitelný odstupem času; svědci uváděli nad polovinu pracovní doby, popřípadě 60 %, a nefárali 3-5 dnů v měsíci. Lze shrnout, že žalobce vykonával práci jak v podzemí, tak i na povrchu. V podzemí vykonával práce spojené se samotným dobýváním: vedl důlní díla, zaměřoval, vyhodnocoval, prováděl celoroční nivelace a triangulace, pravidelná měření důležitých objektů, poklesů, prováděl tzv. odbírky. Na povrchu pak zpracovával důlně měřičskou dokumentaci. Tomuto popisu práce odpovídá i stanovisko OKD, a.s., podle kterého kromě práce v podzemí vykonával důlní měřič (obecně) též na povrchu práce administrativního charakteru. Dobu strávenou výkonem práce pod zemí a na povrchu je obtížné zpětně přesně kvantifikovat. Nicméně, s přihlédnutím ke sdělení svědků, kteří zmiňovali fáráni každodenní s výjimkou cca 4 dnů

v měsíci, a s přihlédnutím k jejich výpovědi (téměř celou směnu) a sdělení samotného žalobce s ohledem na denní harmonogram fárání, kdy měřiči nefáráli s mužstvem, ale později, a vyfáráli dříve (průměrně cca v 7.00 hodin fárání a cca ve 13.hod vyfárání), lze dojít k přibližnému poměru práce v podzemí ku práci na povrchu 3:2 (tedy 60 % - 65 % v podzemí a 40 %-35% na povrchu) Výpočet je proveden takto: 20 dnů v měsíci = 160 hodin. 4 dny práce na povrchu = 32 hodin. 16 dnů fárání v rozsahu 7-13 = 96 hodin. 16 dnů práce na povrchu 2 hodiny, celkem 32 hodin. Celkem v podzemí 96 hodin a na povrchu 64 hodin. K tomu blíže nespecifikovatelné výjimečné práce v podzemí spojené s mimořádnými měřeními. Tomuto výpočtu odpovídá i žalovanou uváděný poměr 70 % práce pod zemí a 30 % práce na povrchu, který uvedla s odkazem na znalecký posudek prof. M., jež k němu dospěl. Z tohoto posudku vycházel též Krajský soud v Praze v rozsudku č. j. 42 Ad 55/2010-199, strana 3 a 4, kde je uvedený závěr citován. Též Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 4 Ads 126/2016-42 a Ústavní soud v nálezu III. ÚS 1015/13 (bod 6).

49. Zjištěný skutkový stav však žalovaná neposoudila z hledisek vytyčených Ústavním soudem v nálezu ze dne 23. 8. 2010, sp. zn. I. ÚS 1415/10 a v nálezu z 15. 9. 2015 sp. zn. III. ÚS 1015/13, které rozpracoval Nejvyšší správní soud zejména v rozsudku ze dne 29. 9. 2016, č. j. 4 Ads 126/2016-42 ke kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2016, č. j. 42 Ad 55/2010-199.
50. Ústavní soud i Nejvyšší správní soud své závěry vyslovily při řešení skutkové situace, která je velmi podobná až identická s nyní posuzovanou věcí. V tehdy projednávané věci žalobce pracoval jako zaměstnanec Československého uranového průmyslu, oborový podnik, v uranových dolech v Příbrami, na různých pozicích, též na pozici úsekového měřiče a důlního měřiče, kterou zastával v letech 1974-1987. Žalovaná tento výkon práce zařadila do kategorie I.A, vycházejí původně z evidenčních listů důchodového zabezpečení. Žalobce zastával názor, že měl být zařazen do kategorie I.AA. Po zásahu Ústavního soudu (I. ÚS 1415/10) správní orgány doplnily dokazování a zjistily obsah pracovní náplně tehdejšího žalobce z pracovních smluv, z údajů bývalého zaměstnavatele, ze znaleckého posudku znalce z oboru bezpečnosti práce, ekonomiky. Těžby (odvětví těžby nerostů) prof. JUDr. Ing. M., CSc. A též z výslechů svědků, bývalých spolupracovníků, kteří se k obsahu práce důlního měřiče a úsekového měřiče vyjadřovaly. Uvedené však žalovanou nevedlo ke změně posouzení výkonu zaměstnání žalobce a Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 21. 12. 2011, č. j. 42 Ad 55/2010-131 tomuto přisvědčil, protože zaměstnání důlního měřiče či samostatného důlního měřiče nebylo činností dělníka, ale technicko-hospodářského pracovníka a není tedy vybraným zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm v podzemí hlubinných dolů. S tím se původně ztotožnil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 12. 2012, č. j. 4 Ads 22/2012-21.
51. Ústavní soud však v druhém nálezu III. US. 1015/13 vytkl Nejvyššímu správnímu soudu a Krajskému soudu v Praze dvě skutečnosti. První chybou bylo to, že se soudy soustředily v podstatě na slovní vymezení jednotlivých okruhů zaměstnání podle přílohy 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., ačkoliv pod jednotlivé okruhy bylo možné zařadit případně jiná zaměstnání, byť tato nebyla výslovně zmíněna. Pro zařazení zaměstnání důlního měřiče pod některý z okruhu zaměstnání podle této přílohy je rozhodující, zda bylo vykonáváno soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů. Druhé pochybení, kterého se soudy dopustily, bylo to, že za určující kritérium pro podřazení zaměstnání důlního měřiče pod některý z okruhů zaměstnání podle přílohy 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. považovaly to, zda jde o profesi odbornou či technicko-

hospodářskou. Podstatné však bylo pouze to, zda zaměstnání bylo vykonáváno soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovišti v podzemí hlubinného dolu. Funkce, respektive kategorie vedoucího (samostatného) důlního měřiče, je pozicí, u níž se s ohledem na náplň práce, v jejímž rámci převládají právě práce kontrolní, řídicí a další práce technicko-administrativního charakteru, nepředpokládá, že bude výše uvedená podmínka splněna. To však není případ zaměstnání úsekového a důlního měřiče, jaký na základě dokazování obsahově vymezili právě správní soudy. Na základě toho Ústavní soud uzavřel, že správní soudy se sice zabývaly charakterem skutečně vykonávané pracovní činnosti, při podřazení pod příslušné právní předpisy upravující nárok na mimořádný hornický důchod však vůbec nevzaly v potaz koncepci a účel jednotlivých příloh nařízení vlády číslo 117/1988 Sb., § 17 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 a 3 zákona č. 100/1988 Sb. Posouzení účelu je přitom nezbytným předpokladem pro správnou aplikaci, neboť právě na tom záviselo, do jaké kategorie uvedené v těchto přílohách lze podřadit zaměstnání důlního měřiče. Správní soudy ve svém odůvodnění tento aspekt zcela pominuly a místo toho své úvahy založeny na rozlišení, zda v případě tohoto zaměstnání převládá jeho dělnický nebo odborný či technickohospodářský charakter, pro které však právní předpisy dopadající na projednávanou věc neposkytovaly žádnou oporu. Rozhodující byla, jak již bylo opakovaně uvedeno, doba strávená v podzemí.

52. Na základě toho Krajský soud v Praze v rozsudku č. j. 42 Ad 55/2010-199 dne 21. 3. 2016 žalobci vyhověl a rozhodnutí žalované zrušil. Žalovanou zavázal tím, že žalobce splňoval podmínku výkonu práce v preferované kategorii I.AA, stanovenou pro přiznání starobního důchodu a výhody vyplývající z ustanovení § 76 a zákona o důchodovém pojištění. Nejvyšší správní soud se v rozsudku č. j. 4 Ads 126/2016-42 s tímto zcela ztotožnil. Z jeho rozsudku vyplývá, že žalovaná měla zaměstnání tehdejšího žalobce zařadit do pracovní kategorie I.AA, bod č. 3 přílohy 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., tedy “horník – dělník, vrtný dělník, vzorkař, dělník v geologickém průzkumu, karotážník“. Nejvyšší správní soud dodal, že byť stěžovatelka s těmito závěry Ústavního soudu nesouhlasí, nemůže ji Nejvyšší správní soud přisvědčit, neboť není oprávněn přezkoumávat a přehodnocovat tyto velmi jednoznačné závěry Ústavního soudu, jelikož to by vystavilo do přezkumné instance vůči rozhodnutím Ústavního soudu, což bylo zcela zjevně odporující čl. 89 odst. 2 Ústavy (viz odst. 32 tohoto rozsudku).
53. V nyní posuzované věci byly dosavadní rušící rozsudky krajského soudu vystaveny na tom, že žalovaná nedostatečně zjistila skutkový stav. Žalovaná jej zjišťovala nedostatečně zejména proto, že totiž zjevně nesouhlasí s výše uvedenými závěry Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, o čemž svědčí obsáhle vyjádření a argumentace nejen v předchozích věcech, ale i v této věci. V podstatě má za to, že přijatý výklad přesahuje limity výkladu při aplikaci zákona a právní úpravu nepřipustně tvoří, a za podstatnou má vůli tehdejšího zákonodárce, který pozici důlního měřiče mezi kategorie I.AA nezařadil. Krajský soud přesto bude v nyní projednávané věci následovat výklad, který dosud správní soudy a Ústavní soud ve vztahu k posouzení výkonu zaměstnání důlního měřiče zastávají, již proto, že i v případě žalobce se k němu přihlásil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 6 Ads 235/2019-92 z 10. 6. 2021, ve kterém poukázal na širokou akceptaci názoru zastávaného Ústavním soudem, že stále pracoviště pod zemí je podmínkou materiální povahy, kterou je třeba dokazovat, neboť pro zařazení konkrétní osoby do jednotlivých kategorií zaměstnání podle přílohy 2, resp. 3 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. je rozhodný skutečný stav v otázce náplně její práce a toho, zda vykonávala svou práci soustavně a převážně v podzemí hlubinného dolu (srov. odstavce 24-27). Kromě toho výklad přijatý správními soudy a

Ústavním soudem krajský soud považuje za správný. V neposlední řadě by neodpovídalo principům právního státu, pokud by prakticky totožný skutek byl zdejším soudem bez zcela zásadní nové argumentace posouzen odlišně od vrcholných soudů a soudu v Praze.

54. Krajský soud předesílá, že pozice důlního měřiče nebyla a není vždy a všude vykonávána pouze v hlubinných dolech a pod zemí. Důlní měřič totiž působí též u povrchových dolů, v lomech a všude tam, kde je práce vykonávána hornickým způsobem, kde mj. odpovídá za správnost a úplnost jednotlivých měření pro účely důlně měřičské dokumentace (z novější úpravy viz např. § 2 odst. 4 vyhlášky č. 435/1992 Sb.). Je tak možné, že náplň práce konkrétní osoby na pozici důlního měřiče nemusela obsahovat vůbec nebo jenom jako výjimku výkon práce v podzemí hlubinného dolu. Taková konkrétní osoba nebyla proto vystavena negativnímu vlivu podzemí na její zdraví buď vůbec nebo jen omezeně a nebyl by tedy důvod pro úlevy poskytované těm, kteří pracovali v tzv. kategorii I.AA. Právě na odlišení těchto jednotlivých skutkových situací míří výše uvedená judikatura, byť toto rozlišování přináší do praxe žalované potíže.
55. V nyní posuzované věci náplň žalobcova zaměstnání důlního měřiče prakticky odpovídala náplni práce, jak byla zjištěna ve věci posuzované Ústavním soudem pod sp. zn. III. ÚS 1015/13, Nejvyšším správním soudem pod č. j. 4 Ads 126/2016-42 a Krajským soudem v Praze č. j. 42 Ad 55/2010-199. Žalobce vykonával jak práci v podzemí, tak práci na povrchu, kde šlo o práci administrativní a odbornou ve smyslu zpracování měření do map. Poměr práce pod zemí a na povrchu činil cca 65:35. Tuto náplň práce posoudili Ústavní soud, Nejvyšší správní soud a Krajský soud v Praze jako odpovídající podmínce výkonu soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů, a zdejší krajský soud ji posuzuje shodně, tedy odpovídající podmínce výkonu soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů, když soustavnosti svědčí každodenní fárání s výjimkou 4 dnů v měsíci a převážnosti svědčí poměr práce v podzemí ku práci na povrchu 3:2.
56. Za skutečnost vyvracející závěr, že náplň práce žalobce jako důlního měřiče neodpovídala podmínce, aby šlo o výkon soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů, nelze považovat opakované sdělení OKD, a.s., že to z podstaty věci vylučuje odpovědnost důlního měřiče za doplňování a vedení předepsané a zavedené mapové dokumentace. Toto sdělení je obecným vyjádřením k pozici důlního měřiče, nikoliv posouzení konkrétní situace žalobce v konkrétní době na konkrétním dole, zejména vzhledem k zjištěnému popisu pracovní funkce samostatný důlní měřič a konkrétní popis pracovní funkce podepsaný žalobcem. Nadto OKD, a.s. – jak sama výslovně uvedla – vychází z kontinuity zařazování důlních měřičů do kategorie I.A., nikoliv z posouzení konkrétně žalobce. Závěru o naplnění předpoklad výkonu zaměstnání žalobce soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů neodporuje ani úvaha žalované, že v takovém případě by žalobce musel naplnit expozici prachem, neboť jde pouze o spekulace. Vlivu naplnění expozice prachem a počtu odfáraných směn se krajský soud věnoval v prvním rozsudku, přičemž tento způsob zjištění, zda náplň práce žalobce odpovídala podmínce jejího výkonu soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů, se ukázala jako neschůdná.
57. Krajský soud nevidí žádný důvod, proč v nyní posuzované věci by měl takto zjištěný výkon práce být posuzován odlišně, než jak učinil Krajský soud v Praze v citovaném rozsudku č. j. 42 Ad 55/2010-199 a Nejvyšší správní soud v rozsudku 4 Ads 126/2016. Krajský soud proto uzavírá, že zaměstnání žalobce na pozici samostatného důlního měřiče,

důlního měřiče a pomocníka důlního měřiče v letech 1979-1992 je zaměstnáním odpovídající pracovní kategorii I.AA, pod č. 3 přílohy č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. a § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. Rozhodnutí žalované je vystavěno na závěru jiném a je tedy nezákonné. Krajský soud je proto zrušil postupem podle § 78 odst. 1 s. ř. s a věci vrátil žalované k dalšímu řízení, v něm je žalovaná tímto právním posouzením vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

58. Žalobce měl ve věci plný úspěch. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu náleží právo náhrady důvodně vynaložených nákladů proti žalované, která úspěch neměla. Jelikož však žalobci žádné náklady nevznikly, soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 2. července 2025

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně